

Dilemma

Zet jij je kind online?

De ene moeder plaatst doorlopend foto's van haar bloedjes op Facebook, Twitter of Instagram. De ander lijkt, afgaand op haar profiel, een kinderloze single. Welke afwegingen maak jij als ouder? En wat zijn eigenlijk de gevaren van foto's op sociale media?

Glunderend achter zijn zelfgebouwde Legokasteel. Op de schommel in de speeltuin. Likkend aan een ijsje. Hand in hand met haar beste vriendinnetje. Knuffelend met de hond. Elke dag van je kind telt honderd gebeurtenissen die je kunt vastleggen voor de eeuwigheid.

Ontroerende, grappige, bijzondere of alledaagse momenten. Een foto is zo gemaakt en ze delen met je vrienden, familie of kennissen is zo mogelijk nóg gemakkelijker. Eén aai over het scherm van je smartphone en je foto staat op Facebook of Twitter. Wie een half minuutje extra neemt, maakt met Instagram een kunstwerkje waarvan de wereld kan meegenieten.

De Facebookvrienden van Ilse (41) zien haar zoon Stach (7) regelmatig langskomen in hun tijdlijn. 'Omdat ik visueel ben ingesteld, post ik bijna nooit een tekstje zonder plaatje. En ja: dat zijn vaak foto's van Stach. Ik plaats iets als ik trots ben of als ik moet lachen om iets wat hij zegt.' Ilse gelooft niet dat daar kwaad in schuilt. 'Mijn Facebookaccount is alleen toegankelijk voor vrienden. Als je Stach invoert op Google, komen er geen foto's naar boven,' vertelt ze. 'Ik denk wel na voor ik iets plaats. Ik zou er geen foto

op zetten waarvan hij op zijn achttiende denkt: mam, hoe heb je die ooit kunnen plaatsen? Een foto in bad zou ik nooit plaatsen. Maar met een foto van hem in zijn zwembroek heb ik geen moeite.' Haar zoon vindt het geen punt dat hij het web opgaat. 'Sterker nog, Stach zegt vaak: 'Mam, maak je even een foto en zet je die op Facebook?' Onze kinderen groeien er natuurlijk mee op. Meestal laat ik hem trouwens eerst zien wat ik van of over hem op Facebook zet. Mijn pagina straalt uit: kijk eens wat een leuk kind ik heb. Maar ja, Facebook gaat over mij en Stach is een belangrijk onderdeel van mijn leven. In die zin is het niet zo raar.'

Leuk voor de familie

Orthopedagoog Mariëlle Beckers (38) heeft zeven kinderen, in de leeftijd van tweeënhalft tot zeventien jaar oud. Mariëlle is enthousiast gebruiker van Facebook en Twitter. 'Op zich is het normaal dat je je kind wilt delen met de wereld. Het is ook leuk! Maar persoonlijk strooit ik niet met foto's. Ik plaats af en toe een foto op Facebook, ook omdat mijn familie in het oosten van het land dat leuk vindt. Op mijn openbare Twitteraccount doe ik >

'Ik deel alleen op
Facebook wat ik bij
anderen ook zou
willen zien'

'Ga ervan uit dat een foto op internet nooit meer weggaat'

dat bijna nooit, hooguit een foto waarop ze niet herkenbaar zijn.' Mariëlle adviseert ouders goed naar hun instellingen te kijken. 'Op Facebook heb ik een afgesloten account, waar alleen vrienden bij kunnen. Dat zijn mensen die ik echt persoonlijk ken. Je kunt je profiel ook zo instellen, dat het zichtbaar is voor vrienden van vrienden. Bedenk dat dan ongemerkt al een behoorlijke groep mensen toegang heeft tot zo'n foto.'

Miron (34) plaatst haar dochter Mik (4) niet meer zomaar op het web. 'Een collega van mij hoorde op het nieuws dat pedofielen soms kinderfoto's van de sociale media halen en die vervolgens bewerken. Dan heb je dus een foto waar geen geslachtsdelen op te zien zijn, maar zij photoshopen het zó, dat er wel iets te zien is. Die collega wees me op een foto op Facebook van Mik in bad. Zo'n foto zou dus geschikt kunnen zijn. Dat zette me aan het denken: ik heb meteen een deel van mijn foto's verwijderd.'

Hoewel ze alle mensen kent met wie ze op Facebook of Instagram gelinkt is, blijft ze voorzichtig. 'Je weet maar nooit waar een foto via via belandt. Ik heb ooit in een TBS-kliniek gewerkt, daar heb ik ook met pedofielen te maken gehad. Dat is echt niet van een gezicht af te lezen. Ze zijn ook altijd gewoon iemands buurman of oom. Via iemand die je vertrouwt, kan een foto toch bij de verkeerde mensen terechtkomen.'

Geen blote billen

Een vriendin van Miron had een vervelende ervaring op de sociale media. 'Een portretfoto van haar zoontje werd opeens gedeeld op een dubieuze Facebookpagina van een man in Indonesië. Die foto was heel onschuldig, maar op dat profiel waren ook plaatjes van blote jongetjes te zien. Dat wil je toch gewoon niet? Gelukkig heeft Facebook die pagina meteen verwijderd.' Foto's van Mik in zwemkleding of in bad plaatst Miron niet meer op het web. 'Helemaal stoppen doe ik niet, ik vind haar te leuk en te mooi om die momenten niet te delen. Maar ik kies de foto's wel zo uit dat ze er later geen last van heeft.' Orthopedagoge Mariëlle vindt het wijs om goed na te denken

over de aard van de foto's die je plaatst. 'Ik zou sowieso geen foto's plaatsen van kinderen in hun blote billen of in bad. Je weet nooit bij wie zulke afbeeldingen belanden. Iemand kan het er zomaar afhaken, het is niet strafbaar om dergelijke beelden in bezit te hebben.' Ook is het goed om je te realiseren wat de impact van een foto of filmpje op je kind kan zijn wanneer het ouder is. 'Op YouTube circuleert een filmpje van een kind dat zichzelf heeft ingesmeerd met sudocrème. Dat filmpje heeft zo'n anderhalf miljoen *views* gehad. Als zo'n kind dan een jaar of tien is, kan het daar gemakkelijk mee gepest worden. Wat gênant is, moet je gewoon niet plaatsen. Daarmee kun je een kind kwetsbaar maken.'

Vertekend beeld

Ton (46) heeft zelf wel een Facebookaccount, maar zet bewust geen enkele foto van zijn zoons Bram (13) en Thijs (6) online. 'Ik vind het een leuk medium, maar ben voorzichtig met wat ik erop zet. Ik wil mijn kinderen niet in het openbaar etaleren. Ze zijn te jong om daarvoor toestemming te geven en om zich te realiseren wat de consequenties kunnen zijn', stelt hij.

Dat geldt zeker zolang die gevolgen ook voor Ton onduidelijk zijn. 'Facebook vind ik een ondoorzichtig medium. Je vertrouwt een afbeelding van je kind toe aan het internet, zonder dat je weet wat er verder mee gebeurt. Natuurlijk kun je je account afschermen, maar ondertussen kan de organisatie overal bij. Facebook is er niet voor jou, maar voor zichzelf.'

Ton realiseert zich dat onbekenden een vertekend beeld van hem krijgen op Facebook. 'Er staat nooit iets op over mijn vrouw of kinderen. Ik vind dat ik wel interessantere dingen heb te melden dan alleen over mijn kinderen. Ik vind ze fantastisch hoor, maar dat is nou juist de reden dat ik ze liever voor mezelf hou.' Zorgwekkend vindt hij het, dat anderen soms zonder het te vragen foto's maken en die op de sociale media zetten. 'Als op de buurtbarbecue een fanatiekeling rondloopt met een fototoestel, die van iedereen plaatjes schiet, dan weet je al niet meer wat er gebeurt. Pas had onze oppas een mooie foto van mijn kinderen gemaakt, die wilde hij op Facebook zetten. Gelukkig vroeg hij dat netjes, zodat ik kon uitleggen dat ik dat niet wil.'

Ook orthopedagoge Mariëlle vindt dat daar een grens ligt. 'Ook al zit er misschien helemaal geen verkeerde bedoeling achter. Het zou standaard moeten zijn dat je het even aan de ouders vraagt. Zelf maak ik weleens een foto als een vriendje of vriendinnetje komt spelen, die stuur ik dan via Whatsapp naar de vader of moeder. Dan zien ze dat het kind het leuk heeft.'

Marja (49) voelt geen schroom om foto's van haar kroost op internet te plaatsen. 'Voor de jongste kinderen heb ik een site gemaakt toen ze klein waren. Met name die van mijn jongste dochter Nina

is uitgebreid geworden. Zij is zeven en heeft het syndroom van Down, ik heb vanaf haar geboorte veel over haar geschreven. Ze staat ook met een foto in het fotoboek *De Upside van Down*, haar foto komt meteen boven als je googlet.'

Ideaalplaatje

Ook op de sociale media is Marja actief. 'Eerst op Hyves, nu op Facebook. Ik heb veel familie die verder weg woont. Het is een makkelijke manier om foto's te delen. Ik maak ontzettend veel foto's, die plaats ik regelmatig op internet. Dat roept reacties op,

'ik vind het fijn om foto's terug te kunnen kijken, als een soort dagboek'

heeft ze gemerkt. 'Ik heb meermalen te horen gekregen dat ik mezelf etaleer. Dat ik een ideaalplaatje laat zien. Zelfs mijn man vindt het irritant. 'Je wilt aandacht', zegt hij. Maar dat is niet zo: ik deel op Facebook wat ik bij anderen ook zou willen zien. Ik wil niemand overtroeven of de ogen uitsteken. En ik vind het fijn om het terug te kunnen kijken, als een soort dagboek.'

Marja's kinderen hebben hun eigen mening over de fotografie. 'De oudste drie zijn rond de twintig en hebben al een vriend of vriendin. Sommigen hebben hun account zo ingesteld, dat de foto niet op hun profiel komt als ik ze tag. Jasmijn van dertien gaat net naar de middelbare school en wil zich op een leuke, hippe manier presenteren. Als ik een foto plaats van Jasmijn en Nina in een opblaasbadje, dan sluit dat daar niet op aan. Soms houdt Jasmijn een hand voor haar ogen als ik een foto maak. Nina zit er niet zo mee.'

Eigenlijk is het een filosofische discussie, stelt Mariëlle Beckers. 'Het gaat om het zelfbeschikkingsrecht van een kind. Wanneer heeft een kind het recht om zelf te beslissen over zijn of haar leven? Ik stel voor kinderen te laten meekijken naar wat je plaatst op de sociale media. Als je kind zegt: 'Ik wil niet dat je dit plaatst', zou je dat moeten respecteren. Door kinderen mee te laten kijken, geef je een soort mediaopvoeding. De basisschoolleeftijd is daarvoor heel geschikt. Daarmee leren ze kritisch nadenken over wat je wel of niet online zet. Een goede voorbereiding voor als ze zelf het internet opgaan.' □

'Wat je online zet, is uit je handen'

REMCO PIJPERS IS DIRECTEUR VAN STICHTING MIJN KIND ONLINE. HIJ HEEFT EEN ZOON VAN 7 EN EEN DOCHTER EN ZOON VAN 4.

Hoe ga jij om met foto's van je kinderen?

'Terughoudend. Ik schrijf weleens over mijn kinderen op de sociale media, maar zet er nooit foto's of hun namen bij. Ik wacht tot ze wat ouder zijn en die beslissing zelf kunnen nemen. Voor die tijd probeer ik het te beperken. Wat je online zet, is uit je handen, er kan van alles mee gebeuren. Ga ervan uit dat het nooit meer weggaat.'

Wat zijn de gevaren?

'In theorie kunnen foto's gebruikt worden door pedofielen, die het hoofd op een naakt lijfje plakken. Ook kunnen foto's bewerkt worden om een kind te pesten. Ik ken een verhaal van een elfjarige jongen, die een afgeschermd profiel op Hyves had. Met een kopie van zijn profielfoto is een filmpje gemaakt, waarin dat jongetje belachelijk wordt gemaakt. Als je op zijn naam googlet, vind je die filmpjes. Zoiets is natuurlijk zeldzaam, maar het kán gebeuren.'

Wat zou je als maatstaf moeten nemen als je foto's plaatst?

'Eigenlijk moet je voortdurend het gesprek aangaan met een denkbeeldig kind dat tien jaar ouder is. Een zestienjarige vindt het meestal verschrikkelijk om een kinderfoto van zichzelf terug te zien. Het meisje waar je verliefd op bent, zal maar een foto vinden waarop je scheef op een paard zit. Je creëert een identiteit voor je kind, voordat het daar zelf toe heeft kunnen besluiten.'

Zou je zeggen: doe het maar helemaal niet?

'Nee, dat zou ik niet zeggen. Internet is ook gewoon leuk. Het is mooi om je familie en vrienden te laten zien hoe je met je gezin bezig bent. Zo blijf je van elkaar op de hoogte. Soms worden talenten ontdekt, bijvoorbeeld via YouTube. Je moet je niet door angst laten leiden, maar voorzichtigheid kan geen kwaad. Wees je bewust van wat je deelt en met wie. Bij het delen van foto's is het belangrijk om te kijken naar je instellingen: wie mag ze allemaal zien? Op Facebook kun je de toegang per foto of per map beperken. Maak daarover afspraken met je partner en bedenk bij alle keuzes die je maakt, dat je in feite met mediaopvoeding bezig bent.'

Meer lezen? Zie mijnkindonline.nl of mediaopvoeding.nl